

El contingut del diari de presó de Carrasco i Formiguera trasllada el lector a un ambient d'angoixa irrespirable. La descripció de les inhumanes condicions del penal de Burgos magnifiquen la injustícia comesa contra un home que simplement havia intentat exercir el seu dret a la llibertat d'expressió.

Lluís Costa

La integració lingüística del Rosselló

Narcís IGLÉSIAS.
La llengua al Rosselló, qüestió d'estat. La integració lingüística del Rosselló a França (1659-1789).
 Eumo, Vic, 1998.
 153 pàgines.

La integració lingüística del Rosselló a França és un episodi fonamental de la història de la llengua catalana. *La llengua al Rosselló, qüestió d'estat* reuneix un bon nombre de documents en català i en francès —que Narcís Iglésias tradueix a peu de pàgina— sobre política lingüística *avant la lettre*, que permeten observar la història lingüística del Rosselló des del 1659 (any en què s'incorporà a França) fins a la Revolució Francesa. Els textos estan dividits en tres apartats —administració, ensenyament i església— i diversos subapartats que emplacen els

documents en diversos àmbits: la legislació lingüística en l'àmbit civil i eclesiàstic, l'establiment dels jesuïtes a Perpinyà, les ordres per a l'establiment de les primeres escoles reials i l'ensenyament en francès, les prohibicions d'estudiar al Principat, documents sobre la universitat i les lleis sobre l'ensenyament aprovades durant la convenció republicana.

El treball d'Iglésias, però, no es limita a la transcripció de textos —molts inaccessibles i d'altres publicats per primera vegada—, sinó que els contextualitza en una introducció extensa i eficaç que ocupa una tercera part del llibre. La combinació dels documents i l'àmplia introducció permeten, a més de tenir recollits i ordenats una gran quantitat de textos difícils de trobar, validar les conclusions de l'estudi, imprescindible per a qui vulgui aprofundir en la complexa història de la llengua —les llengües— al Rosselló. Els 31 textos transcrits —decrets, ordres i edictes reials, cartes, queixes, permisos...— permeten descobrir, per exemple, els mitjans que va utilitzar la monarquia francesa a l'hora d'integrar lingüísticament el Rosselló a la corona, i a la vegada també mostren com les autoritats de la regió s'hi van adaptar per tal de mantenir els privilegis que ja eren vigents a l'organització política i lingüística anterior.

Jordi Cornellà Detrell

La història del menjar

Pep VILA.
Les litúrgies del menjar a les terres gironines.
 Diputació de Girona.
 Girona, 2000.
 580 pàgines.

La història ha estat —segurament encara ho és— una de les grans desconegudes entre les disciplines humanístiques al nostre país. Potser perquè els profans l'hem estudiat —ja no diguem après— malament i amb un cert rebuig. Més que al contingut, al mètode. La idea d'història com a memorització mecànica de personatges, dates i batalles —no precisament les «nostres»— i la negació imposada de la pròpia identitat han produït un ahistoricisme notori entre bona part de nosaltres. (La reculada de les humanitats als centres docents no augura res de bo quant a superar-ho, però això és un altre tema).

Davant d'aquesta situació pot semblar agosarat que un historiador, Pep Vila, hagi emprès una recerca tan

acurada i completa d'un aspecte tan aparentment «peculiar» com és l'alimentació, centrada principalment a les terres de Girona.

Diem agosarat per dos motius. Primerament, perquè Vila tracta, amb metodologia impecable, una temàtica que alguns ultraortodoxos consideraran frívola o, si més no, secundària en el seu camp. I és que força mentalitats ingènues no s'han deslliurat encara del prejudici de considerar la història com un compendi d'esdeveniments polítics. Com a molt, condescendeixen a incloure-hi aspectes econòmics. I, justament, l'alimentació —com a fet bàsic i universal en l'activitat humana— ha estat, és i serà un dels puntals i esperons de l'economia. Què motivà els navegants del Renaixement a buscar la ruta de les Índies sinó les espècies, essencials per a la conservació dels aliments en aquella època?

Segonament, la proposta a què ens convida Pep Vila és agosarada per si mateixa, per la seva mateixa concepció —global, dins el marc geogràfic gironí, diacrònicament completa— i per la vastitud d'informació incorporada, inèdita en bona part.

No ens trobem davant d'un llibre de cuina més o menys embolcallat de l'exotisme que confereix el pas dels segles. El lector no hi trobarà —almenys no expressades en forma de manual— receptes susceptibles de fer-